

אין אדם שומע לי ומפסיד

הרב אפרים שרבני שליט"א

אני

רוצה ברשותכם היום לכתוב על משהו מאוד חשוב, דבר

שיכול לתת לנו הרבה כוח ועוצמה בלבטים רבים שעוברים עלינו בחיים. קוראים לדבר הזה מסירות נפש.

אני רוצה להסביר. קורה לנו הרבה פעמים בחיים שאנחנו נמצאים בסוגיה שצריך להחליט, שצריך לבחור. בין מי למי? בין הרצונות שלנו ובין רצונו יתברך. הרצונות מתנגשים. ואתה עומד עם עצמך ואינך יודע מה לעשות, מצד אחד קשה בלי זה, קשה לי לוותר על התאוה הזאת, על הרצון הזה, ומצד שני המצפון מנקר, איך אני אעשה את זה לה' יתברך? אני יודע שאני גורם לו צער!

זה נסיון לא קל. יש דברים בחיים שקשה לנו לוותר עליהם.

אמנם עם כל זה דבר אחד יעזור לנו מאוד, אם נזכור אותו, שמי שבשעה כזאת תופס את עצמו ואומר עם כל הקושי אני לא מוכר את ה' יתברך בגלל תאוה או כסף, אני יודע ברורות שאני חייב לו את החיים שלי, כל מה שיש לי כאן זה שלו, אני לא אעשה לו את זה, באותו הרגע אותו האיש נכנס לרשימת האנשים שנקראים "מוסרי נפש". כי הוא הניח את הנפש שלו על השולחן למענו יתברך.

על השכר שלו אני עוד מעט אדבר, אבל שתדעו, מוסר נפש, זה איש שהרבה מאוד אנשים יתפללו להיות במקום שלו. איש שבשעת מבחן בחר בה' יתברך. יהא חלקנו מחלקו.

אתה יכול למצוא את עצמך במקום עבודה שאתה יודע שהוא לא כל כך טוב בשבילך, מכל מיני סיבות, סיבות של גזל, של נשים, מקום שאתה יכול ברגע אחד שם לאבד את האלוקים שלך ואת הבית שלך, אך מצד שני אתה אומר לעצמך, איפה אני אמצא תנאים פיננסיים כאלו, איפה אני אמצא שעות נוחות כאלו?

ניסיון של או הכסף שלי או האלוקים שלי, זה ניסיון שמצריך מסירות נפש. מצריך כוחות לא רגילים.

איש שאכפת לו פונה לתלמיד חכם ושואל אותו "כבוד הרב יגיד לי מה אני צריך לעשות. יש לי כאן פרנסה טובה, תנאים נוחים, אך עם כל זה הרב ידע נאמנה, שאם בסוף אחרי הכל הרב יגיד לי שהמקום הזה הוא נגד רצונו של הבורא יתברך, וה' יתברך לא רוצה אותי שם אני לא אהיה שם. עם כל הקושי.

נכון שאני אוהב כסף, והרבה דברים אני אעשה בשביל הכסף, אך עד האלוקים שלי. איש כזה, אני מקנא בו. חז"ל אומרים, שלאדם הזה הקב"ה עושה ניסים שהוא לא יעשה לאחרים. הוא יזכה לראות ניסים. לעצום עיניים ולהגיד משפט אחד "רבונו של עולם, אני מבטיח לך איפה שאתה תהיה לשם אני הולך, ורק לשם".

התורה מספרת על שפרה ופועה שהיו מיילדות בכירות במצרים, ויבאמר מלך מצרים למיילדות העבריות, בילדכן את העיבריות וראיתן על האבניים אם בן הוא והמתן אותו. הוא מבקש מהן לבצע הפלות. הן יודעות שאם הם יסרבו לו, הן יסכנו את עצמן, והן גם מפסידות תפקיד בכיר עם משכורת מאוד חשובה.

זו שאלה כבדת משקל. האמת, שגם בזמנינו ראיתי שאלות סבוכות כאלו, שרופאים שומרי תורה ומצוות מתבקשים מהנהלת בית החולים לשבת בוועדות של הפלה או שצריכים לתת המלצה על הפלה, וקשה להם מאוד להחזיק את העט ולחתום על רצח, אך מצד שני אם לא יעשה כן יאבד את עבודתו, את פרנסתו, זה נסיון מאוד מאוד קשה.

התורה אומרת על המיילדות "ותראין המיילדות את האלוקים ותחיינה את הילדים".

התורה אומרת, שהן לא ראו משכורת, לא קידום בעבודה, לא משרד, ולא משכורת 13. הן ראו רק את ה' יתברך. אסור לעשות הפלות, זה חמור מאוד. זה רצח גמור לילד חסר אונים, שעוד כמה חודשים היה צריך לחייך לאמא. ומה עם המשכורת? הן ידעו, מי שדאג לנו עד עכשיו, ימשיך לדאוג.

ואכן חודש שלם ללא הפלה אחת בבית החולים במצרים. זה הדו"ח שיצא. אפילו תינוק אחד לא מת. אומר המדרש, מלמד שהיו אותן צדיקות עומדות בתפלה לפני כל לידה שיצא הולד בשלימות בלא שום מום, נושם טוב, שהשליה תצא שלימה, ושיחיה לאמא שלו.

גם אחרי הלידה הן היו משפרות את הולד, מנקות אותו, רוחצות אותו ושרות לו להרגיע אותו. גברת, את שרה לילד, אתה מחליפה לו, כל הכבוד לך, אבל מה עם המשכורת שלך? הן היו עונות תשובה קצרה ויפה "אני עושה את שלי למענו הוא יעשה את שלו למעני".

הן כל כך צדקו, מיד אומרת התורה "וייטב ה' למיילדות ויעש להם בתים" - הקב"ה בנה להן בתי כהונה, בתי לוויה. כל תנועה שלהן במחלקה, כל בקבוק לתינוק בתינוקיה, הקב"ה רשם. הגמרא אומרת, ששפרה היא יוכבד ופועה זו מרים - אמר להן הקב"ה, אתן ויתרתן בשבילי על מחלקת ילדים, אני אתן לכם ילדים שאין כאלו במחלקה, אני אתן לכן את משה ואהרן. מיילדת, משה רבינו ואהרן הכהן יהיו שלך, וגם כסף לא יחסר לך.

האמא הזאת יולדת את משה רבינו. אתם מעכלים את מי היא קיבלה?! הבן הזה דיבר עם הקב"ה, הפנים שלו היו זוהרות, והוא זה שקרע את היס. זכתה גם להיות אמא של אהרן הכהן, שבזכות הבן שלה היו ענני כבוד במדבר. כל הכהנים בעולם שעולים לברכת כהנים מהזרע שלה. כל זה כי היא ויתרה על המשכורת. תחשוב ששאלו את משה רבינו על אמא שלו,

המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

העלון מס' 499 • נא לא לקרוא בשעת התפילה

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות	18:46
לנוהגים 40 דק'	18:26
יציאת השבת (ר"ח)	19:37
יציאת השבת (ר"ח)	20:25

פרטים בקרוב...

לכנס המפיעים

תשפ"ד

היכוננו

והבית בהיבנותו

הרב שמעון שורתי שליט"א

במכתבי גרמתי לך עגמת נפש, אך למען שלום ביתנו נראה לי שהדבר שווה... מקווה מאד לשינוי ושיפור, אשתך!!!. לצערנו, לא כל אישה תוכל להביע את עצמה בצורה כזו, אך וודאי שלא מעט נשים חוות את ההרגשה וכובשות בלבן את הרגשות פנימה עד שגודשת הסאה ופעמים מוציאה אותן בדרך פחות נעימה (בלשון המעטה).

ואם נשאל מה קרה לאותו בן תורה? היכן הוא 'התרשל' בתפקידו? איך אישה מגיעה למצב כזה שהיא כבר 'עייפה מהחיים', כמובן מבלי לשפוט, אך התשובה היא שקרה לו מה שקורה לרבים מאיתנו, הכל נעשה לו מובן מאליו. מובן מאליו שהבית נקי, מובן מאליו שהגברת מחכה לו כל יום! מובן מאליו שהיא מבשלת! מובן מאליו שהיא לא מפריעה לו בלימודים! מובן מאליו שהילדים 'מתוקתקים'! - הכל מובן מאליו!

אצלנו בקהילה יש 'גמ"ח יולדות' - אישה שיוולדת, בזמן הסמוך ללידה שהאישה עדיין בחולשתה, נרתמים כולם להכין לה כל צרכי שבת, הכל כולל הכל, אשריהם ישראל. אדם יתאר לעצמו שאשתו ילדה, ואכן הכינו להם את צרכי השבת, פלוני דופק בדלת נכנס עם עוגה, אלמוני נכנס עם מגש ובו דגים, השלישי דופק ומגש עם סלטים וכו'. כמה הכרת הטוב? כמה הערכה הוא יביע? איזה שבחים ואילו מחמאות הוא יאמר לכל דופק ודופק. והנה אשתו, זו שעומדת על הרגליים כמה מספר שנים, מדי שבת בשבת, לבד, בלי עזרה, מניחה כל טוב על שולחנה, עוגות, דגים, סלטים, ושולחן כיד המלך! למה זה נעשה קל בעינינו?! ההרגל!

וכל זה כמובן גם לגבי האישה, שוודאי אין לה פטור ואדרבה, מובא בספרים שגם אם יהיו לבן אדם מיליון מעריצים ברחוב שיעריכו יכבדו, ישבחו ויאהבו, אם בבית הוא לא מקבל הערכה מאשתו הוא מרגיש לא שווה!

למה הכניס הרב את ראשו לכיור מלא מים?

ככה רבותינו חיו תמיד, אסור להתרגל לשום טובה שמקבלים, בין מבני אדם וכל שכן מהקב"ה. **מסופר שפעם נכדו של הג"ר אביגדור מילר זצ"ל הלך לבית סבו, קורא, סבא, סבא, ואין עונה, נכנס למטבח ורואה את הגאון עומד ליד כיור מלא מים וראשו טמון בתוכו, הנכד היה המום, מה קורה כאן! לאחר מכן הוציא הוציא הרב את ראשו ונשם נשימה עמוקה. בראותו את תמיהת נכדו הוא הסביר שזה עתה הוא שמע אדם מתלונן על איכות האוויר באזור, והתרעם על חוסר נקיותו, חששתי שדיבורים אלו ישפיעו על רגשי הכרת טובה שלי לקב"ה על המתנה היקרה של האוויר שהעניק לנו, לכן הכניס את ראשו תחת המים עד שהרגיש מצוקת חוסר אוויר ואז בהעלותו את ראשו חש מחדש את החסד של האוויר שהשיי"ת יצר והרכיב לטובתנו. הרב מפוננוביץ' בכל פעם שהיה יורד מהרכבת, היה הולך עד הנהג של הקטר להודות לו על הנסיעה. על הגה"צ הרב אריה לויין מסופר שפעם עבר ברחוב וראה את 'מטאטא הרחובות', ואמר לו 'בוקר טוב ותודה רבה לך על הכל'. כך על האדם תמיד להחיות בלבו את רגשי הכרת הטוב כדי שההרגל והשגרה, לא יטשטשו אותם.**

לבת אלון ומבורך

ניתן להשיג את הספר 'שירת הבית' ברשת חנויות 'אור החיים'

מופץ חינם
לזיכוי הרבים!

דיסק סידרת
חינוך ילדים

של הרב **אפרים שרבי** שליט"א

להזמנות: 055-6777644

חלק י"ב

יש לאהוב ויש להביע רגשות!

בשבועות האחרונים אנו מתעסקים בבניית בית שיועד

להביע רגשות. וראינו שבין צרכי הנפש החשובים ביותר הוא 'הערכה' - הערכה בתור אדם, הערכה למעשים, והערכה בתור שותף לחיים.

וראינו שכדי להגיע להערכה אמיתית צריך לעבור ארבעה שלבים: 'ידיעה' - שהראש ידע מה הצד השני עושה, כמה הוא חלק מהחיים שלי, מה המעלות והדברים שהוא טוב בהם - וביארנו חלק זה בשבועות קודמים. והשני 'הכרה' - וגם את זה ביארנו בס"ד. ואנו עוברים לשלב השלישי שנקרא 'התמדה'.

פעמים שאדם יודע מהם המעלות של הצד השני, וגם הוא מבין את הדברים בלב שלו, אשתו נעדרה כמה ימים מהבית, בעת לידת הילד הרביעי, והוא הספיק לחוש על בשרו מעט מהקושי, ומה המשמעות שהגברת לא בבית. ולצערנו הרב, אנו רואים שפעמים מגיעים להבנה הזאת בדרך הקשה יותר, לאחר תקופה שהזוג היו 'ברוגז', או יתרה ע"פ המנהג החדש שקמים ועוזבים את הבית או בורחים להורים, ולאחר שנגע הכעס ומתחיל הגעגוע פתאום מבינים את החוסר הגדול. וכמובן לא צריך להגיע לשם, לא צריך לחכות לזמנים קשים, לא צריך לחכות לבעיות, פשוט על האדם להתבונן ולהתעמק וכמו שראינו להמחיש לעצמו כמה 'אני חסר' בלי האישה הזאת, כמה טוב היא נותנת לי בחיים, 'איפה הייתי היום אם הוא לא היה...!', 'כמה עברנו יחד... וכו'.

אלא שבמצב זה, נכנסים לתמונה - ההרגל, השגרה, השחיקה, ה'מובן מאליו', ואם האדם לא יחיה בלבו תדיר את הדברים, הם לא יחזרו.

בעלי היקר...

הרב אוברלנדר שליט"א מביא בספרו מכתב שכתבה אישה לבעלה, מכתב שקצת מוציא לבחוף את רחשי לבן של נשים רבות. וכך היא כותבת: "בעלי היקר... אנחנו נשואים ארבע שנים, ובחשדי ה' כבר יש לנו שלושה ילדים. כן יגדיל הקב"ה חסדו אתנו, שנזכה לגדם ולחנכם לתורה ולתפארת. בכל זאת, מעולם לא פנית אליך במכתב. הייתי רוצה להביע בפניך את רחשי לבי, ואני עושה זאת בלב כבד ובחוסר ברירה. מי כמוך יודע עד כמה אני מוקירה את עיסוקך בתורה הקדושה. וכן דואג להביא פרנסה הביתה, בכבוד, אני גם בע"ה משתדלת להיות 'עזר כנגדך' בכל התחומים, מכינה לך כל יום ארוחה מסודרת, מאכלים חמים ובריאים, כדי שתוכל לאגור כוחות לעבודת הבורא, בכל לילה אני מקפידה להכין את הסנדוויץ' שלך, הבגדים שלך תמיד מוכנים, נקיים, מסודרים ומגוהצים, הבית, על פי רוב נקי ומסודר כפי שהיה בבית הורייך. אולם אף על פי שאני משתדלת להאיר לך פני, אני חשה מתוסכלת ומבוששת. כמעט ואיני שומעת ממך אף פעם מילה טובה, מחמאה, מילת חיזוק, או הכרת טובה. כתוצאה מכך נוצרת בי תחושה שאני בסך הכל שפחה החייבת למלא את חובתה, וכביכול אני חייבת לעשות הכל בשבילך ולא מגיעה לי שום מילת תודה... אני מספרת לך זאת כי אינני יכולה לחיות עוד בהרגשה הזו... אני מצטערת אם

"איזה כיף זה
בית עם משמעת!"

לשמע
ולהבין!

בס"ד

באר החסידות

מצורות מעולל החסידות

בואו לא נשאל שאלות!

ר' ברוך ספרין מקומרנא היה מפיח רוח חיים בין אלו היהודים הנשברים הנדכאים והנכאים שהיו עמו בגטו קומרנא. הלבבות שבורים היו והנפש רצוצה. אנחות השוברות את כל גופו של האדם נשמעות היו מפה ומשם. דם יהודי ניגר כמים ורבי ברוך מעודד, מנחם, משמח ומחזק את רוחם של היהודים.

במיתת שני בני אהרן כתוב "בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעַם אֶקְבְּדִי", כלומר, אם כי "וְעַל פְּנֵי כָל הָעַם" - היינו אצל פשוטי העם "אֶקְבְּדִי" - כבד אהיה ומוקשה בעיניהם מדוע דווקא בני אהרן מתו, אולם: "בְּקִרְבֵי" - בקרב הצדיקים הקרובים אלי "אֶקְדָּשׁ" - הם לא רק שלא ישאלו שאלות וקושיות, אלא אדרבה יצמח מכך "קידוש השם", כי אין חקר לעומק הדין.

"הבה ונהיה אף אנו - מעודד ומחזק ר' ברוך את רוחם של אלו השבורים והנדכאים - מאלו אשר עליהם נאמר "בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ", "הבה ונקבל הכל באהבה!"

גם מצוות קידוש השם...

הצדיק ר' אשר היה מוכן אצלו תמיד, בגד עליון שהכין במיוחד ללובשו בשעה שילך לקבל פני משיח צדקנו. אולם כשהתחוללה השואה על בית ישראל והחל המשחית לנגוף בקהילות ישראל, הובל לטבח באושוויץ. הוא טיהר עצמו בסילודין כדי לקדש שמו הגדול ברבים. לבש את בגדו שלא זכה לקבל בו פני המשיח והכין עצמו לקראת רגעיו האחרונים, כשעל פניו נסוכה חדווה של שמחה כפי שהיה נוהג בשעת מצווה. כשבני ביתו בכרו אמר: **"כל מצווה צריכה ליעשות מתוך שמחה, ואף מצוות קידוש השם"**.

אילו היה להם אישה כזאת...

מעשה ברבי דוד מזאבלוטוב, שחלה ונסתכן בחוליו. אשתו הרבנית, פסה-לאה היה שמה, סעדה אותו על מיטת חוליו, וכל הזמן לא פסק פיה מתפילה ותחנונים להשם, שישלח לבעלה רפואה שלימה מן השמים - עד שלבסוף הבריא וקם ממיטתו. עמד ר' דוד ואמר לאשתו: עכשיו מובן לי מפני מה מנה המדרש בין החטאים שגרמו למותם של בני אהרן גם חטא

זה - "שלא היה להם נשים". לכאורה הדבר תמוה, וכי בשביל שלא לקחו להם נשים, היו חייבים מיתה? אלא זוהי הכוונה: **אילו נשאו נשים אולי היו זוכים לנשים נאמנות וצדקניות כפסה-לאה, ומי שיש לו אישה כמותך, אינו מת.**

לנגן ולזמר גבוה משתיקה

"וַיִּזְדַּם אֶהָרֵן". ר' שלמה מרדומסק היה אומר: יש מדרגה עוד יותר גבוהה ממדרגתו של אהרן. דוד המלך אמר: "לִמְעַן יִזְמְרָךְ קְבוֹד וְלֹא יִדָּם" - גם בזמן יסורים ובעת צרה וצוקה היה יכול לנגן ולזמר. (מבחר אמרים).

מתי יש מצוה לשתות?

"וַיִּין וְשָׁכַר אֶל תְּשֻׁבַת אֶתָּה וּבְנִיךָ אֶתָּה בְּבִאָכְךָ אֶל אֱהֵל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֲקֵת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: וְלִהְיֶדֶל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר: וְלִהְיוֹת אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַחֲקִים". אחר "אֶל תְּשֻׁבַת" יש פסיק, וכן אחר "אֶתָּה", ומכאן רמז, שיש נסיבות שהשתייה מותרת, כגון: "אֶתָּה וּבְנִיךָ אֶתָּה" - זו שמחת נישואין. "בְּבִאָכְךָ אֶל אֱהֵל מוֹעֵד" - זו שמחה של חנוכה הבית. "וְלֹא תִמְתּוּ" - זו שמחת הודיה כשקם אדם ממחלה מסוכנת. "חֲקֵת עוֹלָם" - זו סעודת ברית מילה. "וְלִהְיֶדֶל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל" - זה קידוש והבדלה. "וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר" - זו שמחת פורים, הבדלה בין המן למרדכי. "וְלִהְיוֹת" - זו סעודת מצוה של סיום ולגמרה של תורה בשמחת תורה. "אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - "אֵת" לרבות כל שמחה של מצוה. אבל אם מפסיקים "אֶל תְּשֻׁבַת אֶתָּה", ששונה כדי להשתכר - זוהי שתייה שנאמר בה "אֶל תְּשֻׁבַת", לא רק לכהנים אלא לכל אדם. (רבי מאיר מפרימשלאן).

יש מדרגה עוד יותר גבוהה ממדרגתו של אהרן

חודש ניסן

"בחודש ניסן ותשרי איני אז מתוך ביתי, משום שרגע אחד בחדשים אלו הוא כיום שלם בשאר ימות השנה, כי ימים אלו יקרי הערך הם, ושעה ליום יחשב". (האדמו"ר מסוכטשוב). **"כל מה שאפשר לפעול בימים הנוראים על ידי תשובה תפלה וצדקה, אפשר לפעול בחודש ניסן על ידי קיום מצות פסח כהלכתו"**. (רי ישראל מרוזין).

המשך שיחת הרב

בפז עבור בעל השאגת אריה, ובתוך זמן קצר הפך חדר הספרים בבית הפרנס לחדר הלימוד של הרב זצ"ל. בעל הבית העניק לו מפתח והגאון נכנס לחדר הלימוד ושקע בספרים שעות ארוכות וליותר מזה לא היה זקוק לכלום.

פעם אחת הרב יצא מחדר הלימוד ונוכח שפניו של בעל הבית זורחות. לשאלתו "על מה קרנו פניך?". השיב בעל הבית כי מגיעה לו ברכת מזל טוב, נולד לו בן לפני כמה דקות, ואכן בכי של תינוק בקע מאחד החדרים בבית.

"לא שמעתי צעקות של חבלי לידה?" שאל הגאון. השיב הפרנס "אשתי בשעת הלידה ממש נשכה את השפתיים כי חששה להפריע לרב ללמוד. הרב שמע והתרגש, הוא אמר "כזאת אהבת תורה, כזאת מסירות נפש, הקב"ה לא נשאר חייב על דברים כאלו".

באמת הקב"ה לא נשאר לה חייב. היא ילדה תינוק, שלימים נודע בשם רבי חיים מוואלוז'ין - היא זכתה לגדול הדור. היא מסרה נפש לשתוק והקב"ה דאג שלא יהיה מקום שלא ידברו על הבן שלה.

תזכרו, הקב"ה לעולם לא נשאר חייב.

הוא היה אומר "אמא שלי זו המיילדת מהתינוקיה". ואיך זכתה אמא שלך? "תשאל אותה היא תגיד לך, שבמקומות שאנשים רצו קידום וחשבו על עוד העלאה במשכורת, היא חשבה מה יעשה טוב בשמיים. היא הגישה פיטורין למענו יתברך".

אתה היית מאמין שעל הצעד שאתה תעשה למענו, הוא הולך לפצות אותך כל כך?! אמר הקב"ה, אין אדם שומע לי ומפסיד!

מסירות נפש זה נסיון, אין אפס, אבל תזכרו, אין לתת לה' יתברך ולא לקבל בחזרה. מה שנתת, תקבל פי עשר, ואם נתת הכל, אתה גם תקבל הכל.

אם זה בצניעות בריקודים בחתונה, ואם זה בשמירה על הטלפון שלך, ואם בשמירת הטהרה בבית שלך, על כל תנועה של מסירות, הקב"ה ישמור לך אמונים.

מסופר, שבביתו של הגאון ר' אריה לייב זצ"ל, בעל השאגת אריה, היתה שוררת עניות גדולה, ופעמים שלא היה בביתו אף גליון נייר כדי לכתוב עליו את חידושי תורתו. יש מסבירים שזו אף הייתה הסיבה לכך, שבספריו רבו ראשי התיבות כדי לחסוך בנייר.

בעיירה וואלוז'ין היה יהודי נכבד, שבביתו היה ש"ס שלם עם כל כרכי התלמוד הבבלי, ואף ספרים נוספים. היה זה אוצר שלא יסולא

לבת אלום צם ילא! אפיק לבני.

הפעם, זה כבר

ה- הגענו להיכל!

◀ שרק אחד זוכה לבנות!

"באחת השיחות עם הקבלן הרב אמר לו בהתרגשות: **ההיכל הזה הוא הלב שלי...**"

לא תרצח
לא תנאף
לא תגנב
לא תענה
לא תחמד

אנוכי יי
לא ידעתי
לא ידעתי
כבודי נתתי

חייגו אלינו יעקב בן ישי
055-6685981 | 050-4119309

הלכות אקטואליות

על פי פסקיו של מו"ר פוסק הדור, רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל ומנשיך דרכו מו"ר הראש"ל הגאון הגדול הרב **יצחק יוסף** שליט"א

דיני שומע כעונה חלק ב' סימן ר"ג

שאם הוא חייב בברכה זו הוא מכויין בברכת חבירו לצאת ידי חובה, מדין שומע כעונה, ואם לאו אינו מכויין לצאת ידי חובה כלל. ונראה שטוב הדבר שיתנה מפורש ויכוין לצאת רק הצד שבאמת צריך.

- האם יש דין 'שומע כעונה' בברכה אחרונה?
- מה הדין אם נמצא במקום שמזלזלים בברכה אחרונה האם יכול לפטור את המסובים ידי חובתם?

מבואר בשולחן ערוך (סימן ר"ג סעיף א) שאחד מוציא את כולם לכתחילה (ונתבאר בשבוע שעבר) בברכה אחרונה (בורא נפשות על שתיה ושאר מאכלים או ברכה מעין שלוש בכל אופן צריך כל אחד לברך לעצמו. וההבדל בין ברכה ראשונה לברכה לאחרונה שבברכה ראשונה שכולם יושבים ביחד ועל ידי הברכה מותרים לאכול לכן יש חיבור בין כולם, אמנם בברכה אחרונה שסיימו זה פירוד ולא חיבור. אמנם כל זה לכתחילה אחד הוציא את חברו בברכה אחרונה כגון 'בורא נפשות' אך בדיעבד יצא (ב"י בשם הרשב"א עוד ראשו ואחר').

אמנם כל זה שיודעים כל אחד לברך בעצמו אך אם אינם יודעים אחד יכול אחד לברך לחברו (מ"ב ט). ועוד כתבו הפוסקים (מ"ב שם ט) בשם ה"י ושאר אחרונים, הלכ"ב (שם ו) **שעתה שמזלזלים** ההמון מאד בברכה אחרונה יש לסמוך לפטרם, לעשות כן לכתחלה שמברך אחד בקול רם הברכה אחרונה והיהו אחרים יוצאים על ידו אפילו כשיודעים בעצמם לברך, ובפרט ברכה אחרונה מעין שלש שאין הכל בקיאים בה בעל פה, בודאי טוב לעשות כן לכתחלה ומכל מקום טוב יותר שיאמרו עם המברך מלה במלה.

האם מי ששמע ברכה מחברו יכול להמלך שלא לאכול כלל או להמלך ולברך לעצמו? כשיש ספק האם יכול לצאת בברכת חברו?

שאלות אלו נשאל מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל בשו"ת יביע אומר (חלק ח, סימן כד) וכולם מתבססות על עניין אחד, האם דין 'שומע כעונה' הוא כעונה וכמוציא בפיו ממש או שמא רק שהברכה מתייחסת אחר השומע, ומסקנת דבריו הם כדלהלן:

א. **האם רשאי שלא לאכול כלל או לחזור ולברך:** השומע ברכה מחבירו, ונתכוון המברך להוציאו, וגם השומע נתכוון לצאת י"ח, **נענה אמן** אחר הברכה, אינו רשאי להמלך בדעתו שלא לאכול כלל, אלא חייב לטעום כל שהוא כדי שתחול הברכה עליו, ולא תהיה כברכה לבטלה. **וכן** אינו רשאי לחזור ולברך בעצמו, שמאחר שהלכה רווחת שהשומע כעונה וגם ענה אמן אחר המברך הרי הוא כמוציא הברכה מפיו, וממילא יש לחוש בזה לאיסור ברכה לבטלה. **אמנם אם לא ענה אמן** בפיו, ונמלך שלא לאכול, או לחזור ולברך, נראה שרשאי לעשות כן.

ב. **האם רשאי לפטור חברו בספק:** המסופק אם חייב לברך איזו ברכה או לא, רשאי לשמוע אותה הברכה מפי חבירו המחוייב באותה ברכה, באופן שהמברך מכויין להוציאו, וגם הוא מכויין לצאת ידי חובה, ואף על פי שעונה אמן אחריו, אין בזה חשש ברכה לבטלה. ואף על פי שעל הצד שאינו חייב לברך יהיה אסור, ואם שומע כעונה הוא כמברך בפיו ממש, שהרי המסופק אינו יכול לברך משום ספק ברכות להקל, כאן המקרה שונה שהרי הוא כאילו התנה מעיקרא